

Advies

Vlaams opleidingskrediet privé-sector en private social profit en opleidingscheques

Brussel, 28 januari 2019

Adviesvraag: (1) Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse regering van 1 maart 2002 houdende hervorming van het stelsel van de aanmoedigingspremies in de privé-sector; (2) Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse regering van 3 mei 2002 tot instelling van de aanmoedigingspremies in de Vlaamse private sociale profitsector; (3) Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de opleidingscheques voor werknemers

Adviesvrager: Philippe Muyters - Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport

Ontvangst adviesvraag: 3 januari 2019

Adviestermijn: 30 dagen

Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 20 (SAR-functie)

Goedkeuring raad: 28 januari 2019

Contactpersoon: Sandra Hellings - shellings@serv.be

De heer Philippe Muyters
Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport
Martelaarsplein 7
1000 Brussel

contactpersoon

Sandra Hellings
shellings@serv.be

ons kenmerk

SERV_BR_20190128_BVR_Vlaams_opleidingskrediet_Opleidingscheques

Brussel

28 januari 2019

Ontwerpuitvoeringsbesluiten betreffende de aanmoedigingspremies in de privé-sector, betreffende de aanmoedigingspremies in de private social profit en betreffende de opleidingscheques voor werknemers

Mijnheer de minister

Op 2 januari '19 vroeg u de SERV om advies over de ontwerpuitvoeringsbesluiten die uitvoering moeten geven aan de hervorming van de aanmoedigingspremie voor het nemen van tijdskrediet met motief opleiding naar het Vlaams opleidingskrediet (zowel voor de privé- als voor de private sociale profitsector) en aan de hervorming van de opleidingscheques.

De SERV geeft een positief advies over de wijzigingen die u in deze drie ontwerpuitvoeringsbesluiten voorstelt.

De SERV formuleert in zijn advies bijkomend nog een aantal concrete suggesties en opmerkingen. Deze hebben o.a. betrekking op: de maximumduur van het Vlaamse opleidingskrediet, de gegevensstroom tussen de federale en Vlaamse overheid over dit opleidingsinstrument, de erkenningsregeling van de opleidingscheques, de monitoring/evaluatie en het bundelen van de informatie omtrent de verschillende opleidingsincentives.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Caroline Copers
voorzitter

Inhoud

Inhoud	4
Krachtlijnen.....	5
Advies	7
1 Situering.....	7
2 Hervorming van het stelsel van de aanmoedigingspremie - opleiding	7
3 Hervorming van de opleidingscheques	10
4 Bijkomende algemene bemerkingen	11
Bibliografie.....	12

Krachtlijnen

Het Vlaamse opleidingskrediet

De SERV geeft een positief advies over de hervorming van de aanmoedigingspremie voor het nemen van tijdscrediet met motief opleiding naar het Vlaams opleidingskrediet. De SERV stemt in met de concrete wijzigingen die worden doorgevoerd.

- Kort- en middengespoolden kunnen beroep doen op het Vlaams opleidingskrediet voor arbeidsmarktgerichte opleidingen die bovendien of onderwijs- of beroepskwalificerend zijn of opleiden naar een knelpuntberoep of een ondernemerschapstraject. Alle werknemers (dus ook hogegespoolden) kunnen opleidingskrediet opnemen voor het volgen van loopbaangerichte opleidingen.
- De maximumduur wordt feitelijk uitgebreid van twee naar drie jaar.
- De werknemers kunnen in de toekomst hun loopbaan ook voor 1/5de onderbreken via opleidingskrediet.
- Het opleidingskrediet wordt opgetrokken tot hetzelfde bedrag als dat van de aanmoedigingspremie motief zorg in de social profit.

De SERV wijst in zijn advies op het belang van een gegevensstroom vanuit de RVA naar Vlaanderen waarbij de burger die het (federale) tijdscrediet motief opleiding aanvraagt, door de overheid ook wordt geïnformeerd over zijn/haar recht op het (Vlaams) opleidingskrediet.

De SERV vraagt dat de Vlaamse regering de ambitie uit het VESOC-akkoord m.b.t. het versterken van het opleidingskrediet realiseert. Dit akkoord stelt dat een werknemer die een opleiding die in aanmerking komt voor Vlaams opleidingskrediet (nl. opleiding m.b.t. een eerste diploma secundair onderwijs, opleiding m.b.t. een knelpuntberoep, opleiding hoger onderwijs/HBO5 en ondernemerschapsopleiding) volgt, dit opleidingskrediet gedurende de volledige opleiding krijgt. Dit als extra ondersteuning zodat hij/zij volhoudt om de opleiding ook effectief af te ronden.

De opleidingscheques

De SERV geeft een positief advies over de hervorming van het systeem van de opleidingscheques. De SERV stemt in met volgende concrete wijzigingen:

- kortgeschoolde werknemers die een knelpuntopleiding volgen, worden ook vrijgesteld van het betalen van de (50%) persoonlijke bijdrage;
- de registratieprocedure voor opleidingscheques of de kmo-portefeuille wordt gebruikt als 'toegangsticket' voor alle opleidingsverstrekkers;
- omwille van administratieve vereenvoudiging en digitalisering wordt de prefinanciering afgeschaft en worden ongebruikte opleidingscheques automatisch terugbetaald wanneer ze zijn vervallen;
- de cheques zijn in de toekomst nog zes maanden geldig;
- de maatregel wordt overgeheveld van de VDAB naar het departement Werk en Sociale economie.

Wat de opleidingscheques betreft, wil de SERV bijkomend twee aspecten aanhalen:

- Wat de erkenningsregeling betreft, moet er slechts één erkenningsprocedure worden doorlopen. De erkenningsregeling is een overgangsmaatregel tot het kwaliteitsdecreet in voege is.

- In het kader van de nieuwe regelgeving is een 0-meting van de verschillende opleidingsincentives wenselijk. De SERV onderstreept dan ook het belang van een goede monitoring en evaluatie van de verschillende opleidingsincentives. De SERV vraagt om voor kortgeschoolden de mogelijkheid van een generieke volledige vrijstelling van persoonlijke bijdrage (m.a.w. vrijstelling bij alle opleidingen) te bekijken en mee in de monitoring op te nemen.

Advies

1 Situering

Op 11 juli 2017 sloten de Vlaamse Regering en de Vlaamse sociale partners een tripartite akkoord over vorming en opleiding. Met dit VESOC-akkoord willen zij samen werk maken van een coherent beleid rond (toekomstige) arbeidsmarktgerichte opleidingen.

Het VESOC-akkoord zet de krijtlijnen uit voor de hervorming van drie opleidingsincentives voor werknemers, met name het Vlaams opleidingsverlof (voorheen betaald educatief verlof), de opleidingscheques en het Vlaams opleidingskrediet (voorheen Vlaamse aanmoedigingspremie voor het nemen van tijdscrediet met motief opleiding). Daarnaast legt het VESOC-akkoord ook de basis voor het uitbouwen van een sensibiliserend en flankerend beleid specifiek gericht op het verhogen van de participatie aan vorming en opleiding.

In 2018 werd werk gemaakt van de hervorming van het betaald educatief verlof naar het Vlaams opleidingsverlof. Op 12 oktober 2018 werd het ontwerp van decreet inzake het Vlaams opleidingsverlof aangenomen, bekrachtigd en afgekondigd door de Vlaamse Regering. Het ontwerp van besluit tot uitvoering van de hervorming van het betaald educatief verlof werd op 21 december 2018 definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het ministerieel besluit dat een juridische basis moet geven aan het beoordelingssysteem van de arbeidsmarktgerichtheid van opleidingen (en hiermee het sluitstuk is van de hervorming van het Vlaams opleidingsverlof) krijgt momenteel verder vorm. De SERV adviseerde het voorontwerp van decreet, het ontwerpuitvoeringsbesluit en het ministerieel besluit.

De drie ontwerp van besluiten die nu voor advies voorliggen, moeten uitvoering geven aan de hervorming van de aanmoedigingspremie voor het nemen van tijdscrediet met motief opleiding naar het Vlaams opleidingskrediet (en dit zowel voor de privé- als voor de private sociale profitsector) en aan de hervorming van de opleidingscheques. De SERV werd op 2 januari '19 om advies gevraagd over deze ontwerpuitvoeringsbesluiten en zal deze gezamenlijk adviseren.

2 Hervorming van het stelsel van de aanmoedigingspremie - opleiding

Via deze ontwerpuitvoeringsbesluiten wordt bepaald voor welke opleidingen men beroep kan doen op het Vlaams opleidingskrediet (voorheen de Vlaamse aanmoedigingspremie). De maximum duurtijd wordt opgetrokken, de doelgroep wordt uitgebreid en de Vlaamse premie wordt verhoogd. Er is een overgangsmaatregel voorzien tot en met 30 juni 2020. De SERV geeft een positief advies over deze ontwerpuitvoeringsbesluiten.

Keuze van de opleidingen

De opleiding dient allereerst aan de federale, vormelijke vereisten te voldoen om tijdscrediet met motief opleiding te krijgen (bv. minstens 360u/27 studiepunten per jaar). Om beroep te kunnen doen op het Vlaamse opleidingskrediet (voorheen de Vlaamse aanmoedigingspremie) gelden specifieke voorwaarden naargelang het opleidingsniveau van de betrokkene:

- Kort- en middengespoolden kunnen opleidingskrediet opnemen voor intensieve opleidingen die inspelen op de noden van de arbeidsmarkt. Het gaat om opleidingen die geregistreerd zijn als arbeidsmarktgerichte opleidingen voor het Vlaams opleidingsverlof, met als

bijkomende voorwaarde dat deze arbeidsmarktgerichte opleidingen ofwel onderwijs- of beroepskwalificerend zijn, ofwel opleiden naar een knelpuntberoep ofwel een ondernemerschapstraject zijn.

- Alle werknemers, ook hooggeschoolde, kunnen opleidingskrediet opnemen voor het volgen van loopbaangerichte opleidingen. Loopbaangerichte opleidingen zijn opleidingen die opgenomen zijn in het persoonlijk ontwikkelplan dat naar aanleiding van een loopbaanbegeleiding werd opgesteld.

De SERV gaat akkoord met deze voorwaarden. Deze voorwaarden zijn conform de afspraken uit het VESOC-akkoord.

Uitbreiding van de duurtijd

Vandaag kan een werknemer gedurende zijn volledige beroepsloopbaan maximum twee jaar een Vlaamse aanmoedigingspremie krijgen. Werknemers met twintig jaar anciënniteit hebben recht op een half jaar extra. Wie een opleiding voor een knelpuntberoep of tweedekansonderwijs volgt, kan een premie krijgen voor de duur van de opleiding, maar beperkt tot de maximumduur voor het tijdskrediet met motief opleiding (drie jaar).

De SERV verwijst naar het VESOC-akkoord waarin inzake het Vlaams opleidingskrediet het volgende principe in consensus is vastgelegd: *"Deze maatregel wordt vanaf heden gepromoot als een ondersteuningsmaatregel voor werknemers die zich grondig willen bijscholen, heroriënteren of (her)kwalificeren in functie van hun loopbaan en de arbeidsmarkt en daarvoor loopbaanonderbreking opnemen. Vandaar dat een werknemer enkel een Vlaams opleidingskrediet kan krijgen voor die opleidingen die echt inspelen op de noden van de arbeidsmarkt en knelpuntopleidingen. Concreet betreft het opleidingen die leiden tot een eerste diploma secundair onderwijs, opleidingen die leiden tot knelpuntberoepen, opleidingen hoger onderwijs (en HBO5) en ondernemerschapopleidingen. De minister van Werk kan, na overleg met de sociale partners, de keuze voor opleidingen uitbreiden"* (pag.19). Binnen dit selectievere kader van opleidingen wordt wel de garantie vooropgesteld dat de betrokkene de aanmoedigingspremie gedurende de volledige duurtijd kunnen verkrijgen. Voor opleidingen die langer duren dan de algemeen vastgelegde maximale duurtijd (nu drie jaar) werd het volgende afgesproken: *"In dat geval kan de werknemer het Vlaams opleidingskrediet gedurende de volledige opleiding krijgen. Dit als extra ondersteuning zodat mensen volhouden om hun opleiding ook effectief af te ronden."* De sociale partners onderschrijven blijvend de afspraken uit dit VESOC-akkoord.

De hervorming die nu voorligt via dit ontwerpuitvoeringsbesluit, realiseert een feitelijke uitbreiding van de maximumduur van het Vlaamse opleidingskrediet (voorheen de Vlaamse aanmoedigingspremie) van twee naar drie jaar. Dit is volgens de SERV een stap in de goede richting. Voor een aantal arbeidsmarktgerichte opleidingen (zoals bv. verpleegkunde) volstond de initiële duurtijd (2 of 2,5 jaar) immers niet.

Gezien het belang van de afspraken in het VESOC-akkoord en van het effectief realiseren van de ambitie van Vlaanderen, nl. het verhogen van de participatie aan loopbaangerichte en arbeidsmarktgerichte bij-, her- en omscholing, wijst de SERV er op dat de duurtijd van het Vlaams opleidingskrediet automatisch is gekoppeld aan deze van het federale tijdskrediet, motief opleiding; het Vlaams opleidingskrediet volgt m.a.w. nu en in de toekomst het federale tijdskrediet met motief opleiding. Dit heeft als gevolg dat het Vlaams opleidingskrediet niet altijd gedurende de volledige opleiding kan worden toegekend. Het tijdskrediet met motief opleiding is immers beperkt tot 3 jaar.

In het kader van de arbeidsdeal werd recent voorgesteld om voor de knelpuntopleidingen de federale regelgeving voor tijds krediet met motief opleiding aan te passen wat betreft de duurtijd, nl. het optrekken van de maximale duurtijd tot 4 jaar. Voor sommige knelpuntopleidingen (zoals bv. verpleegkunde) is de huidige maximale duurtijd van het tijds krediet met motief opleiding, immers ontoereikend. De SERV vindt het voorstel in het kader van de arbeidsdeal een erg goede zaak. De hierboven beschreven problematiek blijft echter deels bestaan. Ter illustratie voegt de SERV twee concrete situaties toe: (1) iemand start met een loopbaangerichte opleiding die langer duurt dan 3 jaar; (1) iemand start met een knelpuntopleiding van 3 jaar maar gaat deze over een langere periode spreiden.

Quasi automatische toekenning

Met het oog op administratieve vereenvoudiging is het volgens de SERV verder logisch dat het opleidingskrediet quasi automatisch zou worden toegekend na goedkeuring van het federaal tijds krediet, motief opleiding. Dit houdt in dat verschillende gegevensstromen (vanuit de opleidingsinstanties, de onderwijsinstellingen, de RVA, enz.) met elkaar gekoppeld worden, waarbij de burger, aan wie het (federale) tijds krediet met motief opleiding wordt toegekend, door de overheid ook wordt geïnformeerd over zijn/haar recht op het (Vlaams) opleidingskrediet. Dit kan de take-up van het opleidingskrediet alleen maar ten goede komen. De burger wenst één klantvriendelijke overheid.

Uitbreiding van de doelgroep

De Vlaamse aanmoedigingspremie is momenteel enkel mogelijk voor werknemers die halftijds of voltijds hun loopbaan onderbreken. Met de hervorming die nu voorligt, krijgen de werknemers in de toekomst ook de mogelijkheid om hun loopbaan voor 1/5de te onderbreken via het Vlaams opleidingskrediet.

De SERV vindt de uitbreiding van de doelgroep een goede zaak. Dit zorgt voor meer flexibiliteit (nl. extra combinatie leren-werken). Bovendien voorziet het federale tijds krediet met motief opleiding nu al in een 1/5de onderbreking.

Verhoging van de Vlaamse premie

Via dit ontwerpuitvoeringsbesluit wordt het Vlaams opleidingskrediet (voorheen de Vlaamse aanmoedigingspremie) opgetrokken tot hetzelfde bedrag als dat van het aanmoedigingspremie motief zorg in de social profit.

	RVA (Tijds krediet, motief opleiding)	Vlaanderen (opleidingskrediet)	
		Alleenstaand	Niet-alleenstaand
Voltijds	510.44	616.42	566.62
Halftijds	255.21	349.94	300.14
Vermindering 1/5 ^{de}	168.07	218.04	168.24

De SERV is tevreden met deze versterking van het opleidingskrediet. Deze hervorming neemt een belangrijke drempel weg voor werknemers die zich grondig willen bijscholen, heroriënteren of (her)kwalificeren.

Goede overgangsregeling

Wie een aanmoedigingspremie krijgt voor een opleiding die na de hervorming niet langer meer in aanmerking komt voor het opleidingskrediet, kan deze opleiding afwerken met een aanmoedigingspremie conform de oude regelgeving. Deze overgangsmaatregel loopt tot en met 30 juni 2020. De SERV is tevreden met deze overgangsmaatregel.

Complementaire adviesfunctie van opleidingscommissie en SERV

Art.6 van het ontwerpuitvoeringsbesluit aanmoedigingspremie private social profitsector en art.10 van het ontwerpuitvoeringsbesluit aanmoedigingspremie privésector stellen: *“De Opleidingscommissie, vermeld in het tweede lid, kan een advies uitbrengen in verband met de vraagstukken over de aanmoedigingspremie in het kader van het opleidingskrediet.”* In de nota VR staat: *“Deze adviserende rol is complementair aan die van de SERV.”* De SERV adviseert om deze laatste passus toe te voegen aan de respectievelijke artikelen uit de ontwerpuitvoeringsbesluiten.

3 Hervorming van de opleidingscheques

Via dit ontwerpuitvoeringsbesluit hervormt de Vlaamse regering het systeem van de opleidingscheques. In de toekomst worden kortgeschoolde werknemers die een knelpuntopleiding volgen vrijgesteld van het betalen van de (50%) persoonlijke bijdrage. Verder zou de registratieprocedure voor opleidingscheques of de kmo-portefeuille worden gebruikt als 'toegangsticket' voor alle opleidingsverstrekkers. Omwille van administratieve vereenvoudiging en digitalisering wordt de prefinanciering afgeschaft en worden ongebruikte opleidingscheques automatisch terugbetaald wanneer ze zijn vervallen. De cheques zijn in de toekomst nog zes maanden geldig. De maatregel wordt overgeheveld van de VDAB naar het departement Werk en Sociale economie. De SERV geeft een positief advies over dit ontwerpuitvoeringsbesluit.

Uitbreiding vrijstelling van bijdrage van de werknemer naar knelpuntopleidingen

Een werknemer betaalt 50% van het totaalbedrag van de opleidingscheques. Onder bepaalde voorwaarden zijn kortgeschoolde werknemers volledig vrijgesteld van deze bijdrage. In de toekomst zou deze vrijstelling ook gelden voor het volgen van knelpuntopleidingen. De SERV vindt dit een goede zaak.

Erkenning van de opleidingsverstrekker

Voor het opleidingsverlof en het opleidingskrediet zijn er momenteel geen voorwaarden gesteld qua kwaliteit van de organisatie. In de toekomst wordt de registratieprocedure voor opleidingscheques of de kmo-portefeuille gebruikt als “toegangsticket” voor alle opleidingsverstrekkers van de Vlaamse opleidingsincentives.

Bij lezing van art.3 interpreteert de SERV de erkenningsregeling als volgt:

- Er moeten geen meerdere erkenningsprocedures worden doorlopen. De organisaties die vandaag als opleidingsverstrekker erkend zijn in het kader van de opleidingscheques, zullen erkend blijven. De organisaties die vandaag erkend zijn in het kader van de kmo-portefeuille zijn ook erkend in het kader van de opleidingscheques.
- De erkenningsregeling is een overgangsmaatregel tot het kwaliteitsdecreet in voege is.

Indien deze interpretatie van de erkenningsregeling correct is, kan de SERV er mee instemmen.

Administratieve vereenvoudiging

Omwille van administratieve vereenvoudiging en digitalisering wordt de prefinanciering afgeschaft en worden ongebruikte opleidingscheques automatisch terugbetaald aan de werknemer indien de geldigheidsdatum is verstreken. De SERV stemt hier mee in.

4 Bijkomende algemene bemerkingen

Info opleidingsincentives bundelen

Het VESOC-akkoord zette de krijtlijnen uit voor het Vlaams opleidingsverlof, de opleidingscheques en het Vlaams opleidingskrediet. Deze instrumenten werden (en worden) juridisch verankerd via een decreet, meerdere uitvoeringsbesluiten en ministeriële besluiten. De SERV adviseert om, eens het juridische werk is afgerond, de info uit deze teksten overzichtelijk te bundelen en digitaal beschikbaar te maken. Ook een overzichtelijke flow (met duiding van wie, wat, waarvoor verantwoordelijk is) is nuttig.

Gedegen monitoring en evaluatie

De laatste monitoringgegevens van de aanmoedigingspremie zijn gedateerd. Er is een update nodig. In het kader van deze nieuwe regelgeving is een 0-meting van de verschillende opleidingsincentives wenselijk.

Om de leercultuur bij kortgeschoolden maximaal te prikkelen en de participatie aan vorming en opleiding te stimuleren, vraagt de SERV om voor hen de mogelijkheid van een generieke volledige vrijstelling van persoonlijke bijdrage voor de opleidingscheques te bekijken (m.a.w. vrijstelling bij alle opleidingen) en mee in de monitoring op te nemen.

Bibliografie

SERV, Advies BVR Vlaams opleidingsverlof, Brussel, 10 september 2018.

SERV, Advies Decreet Vlaams opleidingsverlof, Brussel, 3 april 2018.

VESOC, Akkoord tussen de Vlaamse regering en de Vlaamse sociale partners. Hervorming van de opleidingsincentives voor werknemers, Brussel, 11 juli 2017.